

Резюме

Досліджено правову проблематику ознак речового права. Проведено аналіз їх відповідності природі речового права.

Ключові слова: ознаки речового права, зобов'язальне право, речове право, цивільні правовідносини.

Резюме

Исследована правовая проблематика признаков вещного права. Проведен анализ их соответствия природе вещного права.

Ключевые слова: признаки вещного права, обязательственное право, вещное право, гражданские правоотношения.

Summary

The author researches the legal problematics of signs for property rights and analyzes their correspondence with the nature of property rights.

Key words: signs of property rights, obligations, property rights, civil law relationships.

Отримано 9.03.2011

Т. В. ВАСИЛЬЧЕНКО

*Тетяна Вікторівна Васильченко, здобувач
Інституту права імені Князя Володимира Велико-
го Міжрегіональної Академії управління персона-
лом*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні, як і в інших країнах світу, в процесі господарської діяльності, при створенні нових технологій, в результаті інтелектуальної праці, виникають насичені найрізноманітнішими відомостями інформаційні об'єкти, що мають комерційну цінність. Це можуть бути методики робіт, перспективні технічні рішення, результати маркетингових досліджень тощо, націлені на досягнення підприємницького успіху.

Світовий досвід переконливо засвідчує, що перехід до інноваційної економіки можливий лише за умови ефективного використання інтелектуального потенціалу, розвитку інституту інтелектуальної власності, широкомасштабному впровадженню в господарській обіг результатів творчої праці¹.

Інформація стала першоосновою життя сучасного суспільства, предметом та продуктом його діяльності, а процес створення, накопичення, збереження, передачі та обробки, у свою чергу, стимулював прогрес у галузі з'являється її виробництва, що включає електронно-обчислювальну техніку, засоби телекомунікації та системи зв'язку. У зв'язку з новими інформаційними досягненнями, державні кордони практично стають прозорими для обігу інформації. При цьому, чим більше зазначена галузь залучається в комерційний обіг, тим більше виникає потреба в захисті інтересів власників комерційної таємниці. Зрозуміло, що комп'ютерні технології – не єдина загроза комерційній таємниці. За підрахунками американських фахівців, втрата 20 % інформації, що становить комерційну таємницю, веде до розорення фірми (організації) протягом місяця в 60 випадках із 100².

Зв'язок вказаної проблеми із важливими науковими та практичними завданнями.

Проблема захисту комерційної таємниці має багато аспектів, серед яких найважливішими є визначення правового положення комерційної таємниці як соціального ресурсу, юридичне закріплення права на комерційну таємницю та створення правових гарантій реалізації цього права, регулювання відносин, які виникають в сфері обігу комерційної таємниці.

За даними Служби безпеки України, український ринок високих технологій фактично знаходиться під контролем іноземних фондів і неурядових організацій, які представляють інтереси передусім військових відомств і транснаціональних компаній. При цьому наукові розробки переходять у власність іноземної сторони і комерціалізуються без будь-якого відшкодування українській державі.

Крім того, на фоні загострення проблеми фінансового забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності на розвиткові цих сфер особливо негативно позначилася практика щодо скасування податкових і митних пільг для суб'єктів інноваційної діяльності, передбачених Законом України «Про інноваційну діяльність»³, а також пільг, що надавалися інноваційним проектам відповідно до положень Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків»⁴.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою статті є висвітлення організаційно-правових особливостей впровадження комерційної таємниці в умовах інноваційної економіки України і на цій основі вироблення висновків та пропозицій щодо вдосконалення вітчизняного законодавства в цій сфері.

Виходячи з поставленої мети передбачено зосередити увагу на аналізі змісту поняття комерційної таємниці в семантичному та нормативно-правовому аспектах з метою його уточнення та конкретизації у відповідності до реалій сьогодення, визначити основні напрямки вдосконалення вітчизняного законодавства в сфері правового регулювання охорони та захисту комерційної таємниці.

Об'єктом дослідження є сукупність наукових поглядів, ідей, уявлень та понять щодо існуючої системи правових норм, юридичних та організаційних відносин, які виникають, розвиваються і припиняються в процесі діяльності господарюючих суб'єктів, посадових осіб державних контролюючих органів в сфері охорони та захисту комерційної таємниці в сучасних умовах розвитку інноваційної економіки в Україні.

Предметом дослідження є норми цивільного, господарського, адміністративного, кримінального права, міжнародних та підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють організаційно-правові особливості впровадження комерційної таємниці в умовах розвитку інноваційної економіки в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми.

Останнім часом різні аспекти комерційної таємниці досліджувалися в роботах як українських, так і зарубіжних вчених, однак переважно ці роботи були присвячені технічним, і економічним аспектам охорони комерційної таємниці в системі інформаційної безпеки підприємств. До окремих проблем комерційної таємниці зверталися вчені-юристи О. А. Городов, Н. С. Гуляєва, С. Е. Жилінський, С. А. Кузьміна, В. Н. Лопатін, С. А. Паращук, О. А. Підпригора, О. О. Підпригора та ін. Однак багато правових аспектів комерційної таємниці залишилися поза полем зору вчених-юристів.

З огляду на вищенаведене, дослідження організаційно-правових аспектів впровадження комерційної таємниці є актуальним і доцільним в сучасних умовах переходу до інноваційної моделі економіки. До того ж продовжує існувати нагальна потреба всебічного і належного врегулювання в чинному законодавстві нормативних вимог щодо охорони та захисту комерційної таємниці.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

Система правових приписів, які утворюють юридичну основу охорони та захисту комерційної таємниці, являє собою доволі складну сукупність міжнародних угод, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів різного рівня, прийнятих різними компетентними органами та закріплених у різні періоди часу, що зумовлює певні труднощі в практиці протидії правопорушенням та злочинам у зазначеній сфері.

З одного боку система правових приписів утворювалася на рівні міжнародних угод та конвенцій у різних промислово розвинутих країнах протягом декількох століть. З іншого боку національне законодавство формувалось в радянських умовах коли, по-перше, ігнорувались права на інтелектуальну власність з визнанням пріоритету держави над іншими інтересами, по-друге захист комерційної таємниці суб'єктів господарювання був неможливий за відсутністю підприємництва як правового інституту.

Виклад основного матеріалу дослідження і обґрунтування отриманих наукових результатів.

Необхідно визнати, що в країнах світу, де використовуються інформаційні об'єкти, які представляють комерційну цінність, немає єдиного підходу до визначення поняття такої інформації. Застосовуються різні визначення: «ділові секрети», «виробничі секрети», «торгівельні секрети», «конфіденційна інформація», «комерційна таємниця» тощо⁵.

Питання щодо змісту інформації, яка становить комерційну таємницю завжди викликало багато дискусій. Наприклад, щодо кореляції понять комерційної таємниці (конфіденційної інформації та інформації взагалі) та інтелектуальної власності. Інформація, згідно з законодавством України, є об'єктом права власності, але вона одночасно може бути й об'єктом права інтелектуальної власності.

Закон України «Про інформацію»⁶ під поняттям «інформація» розуміє документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі.

Деталізоване визначення поняття «інформація» знаходимо в іншому Законі України «Про захист економічної конкуренції»⁷ – це відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості.

З правової точки зору, комерційну таємницю часто пов'язують з засобами захисту від недобросовісної конкуренції в межах реалізації права на інтелектуальну власність⁸. Це положення впливає зі змісту пункту VIII ст. 2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, яка була підписана в Стокгольмі 14 липня 1967 р. та змінена 2 жовтня 1979 р.⁹, учасником якої був колишній СРСР, а сьогодні – Україна.

Що стосується використання понять «ділові секрети», «виробничі секрети», «торгівельні секрети» тощо, в Україні законодавцем визначено, що всі ці види секретів можна об'єднати в один узагальнюючий термін – комерційна таємниця, що і знайшло своє закріплення на законодавчому рівні. Згідно зі ст. 155 Господарського Кодексу України¹⁰, серед об'єктів прав інтелектуальної власності у сфері господарювання є й комерційна таємниця. Зокрема, відомості, пов'язані з виробництвом, технологією, управлінням, фінансовою та

іншою діяльністю суб'єкта господарювання, що не є державною таємницею, розголошення яких може завдати шкоди інтересам суб'єкта господарювання, можуть бути визнані його комерційною таємницею.

Проте, наявність у складі назви «комерційна таємниця» слова «таємниця» вносить певну неоднозначність в тлумачення цього поняття. Згідно зі ст. 30 Закону України «Про інформацію», інформація з обмеженим доступом поділяється на конфіденційну та таємну. При цьому конфіденційна інформація – це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов. До таємної належить інформація, що містить відомості, які становлять державну або іншу передбачену законодавством таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі.

Таким чином, комерційну таємницю, в залежності від змісту відомостей, які вона містить, можна розглядати як конфіденційну інформацію, так і іншу передбачену законодавством таємницю, крім державної таємниці.

Склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, визначаються суб'єктом господарювання відповідно до законодавства. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 1993 р. № 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці»¹¹, не можуть бути віднесені до комерційної таємниці:

- установчі документи, документи, що дозволяють займатися підприємницькою чи господарською діяльністю та її окремими видами;
- інформація за всіма встановленими формами державної звітності;
- дані, необхідні для перевірки обчислення і сплати податків та інших обов'язкових платежів;
- відомості про чисельність і склад працюючих, їхню заробітну плату в цілому та за професіями й посадами, а також наявність вільних робочих місць;
- документи про сплату податків і обов'язкових платежів;
- інформація про забруднення навколишнього природного середовища, недотримання безпечних умов праці, реалізацію продукції, що завдає шкоди здоров'ю, а також інші порушення законодавства України та розміри заподіяних при цьому збитків;
- документи про платоспроможність;
- відомості про участь посадових осіб підприємства в кооперативах, малих підприємствах, спілках, об'єднаннях та інших організаціях, які займаються підприємницькою діяльністю;
- відомості, що відповідно до чинного законодавства підлягають оголошенню.

Підприємства, установи та організації зобов'язані подавати перелічені відомості органам державної виконавчої влади, контролюючим і правоохоронним органам, іншим юридичним особам відповідно до чинного законодавства, за їх вимогою.

Отже, відомості, які можуть бути віднесені до комерційної таємниці, наприклад підприємства, повинні мати такі ознаки:

- не містити державної таємниці;
- не наносити шкоди інтересам суспільства;
- відноситись до виробничої діяльності підприємства;
- мати дієву або потенційну комерційну цінність та створювати переваги в конкурентній боротьбі;
- мати обмеження в доступі тощо.

З цього переліку не потрібно робити висновок про те, що до комерційної таємниці варто відносити значну кількість відомостей. Надмірне «утаємничування» може викликати втрату клієнтів, а отже прибутку, оскільки умови ринку потребують постійних клієнтів, широкої інформації про діяльність фірми (організації).

Досягнення успіху в підприємницькій діяльності дуже часто пов'язане з використанням комерційної таємниці і неможливістю її використання конкурентами. Виділяють наступні причини, які становлять основу неправомірного використання комерційної таємниці конкурентами:

- для поліпшення виробничої та комерційної діяльності організації (конкурента), що протиправно заволоділа комерційною таємницею, підвищення конкурентоспроможності продукції та ефективності виробництва, вибору оптимальної стратегії реалізації продукції та торгових переговорів;
- для завдання шкоди власнику комерційної таємниці, протидії реалізації продукції, руйнування виробничих та торгівельних зв'язків;
- зриву торгівельних переговорів та угод;
- зниження інвестиційних можливостей, підготовки та розповсюдження неправдивих відомостей про власника комерційної таємниці тощо.

Загальні умови захисту прав інтелектуальної власності, зокрема комерційної таємниці, визначаються Цивільним кодексом України¹³. Реалізація майнових прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю забезпечується:

- правом на використання комерційної таємниці;
- виключним правом дозволяти використання комерційної таємниці;
- виключним правом перешкоджати неправомірному використанню комерційної таємниці, в тому числі забороняти таке використання.

Закон України «Про інформацію» визначає, що «...громадяни, юридичні особи, які володіють інформацією, в тому числі комерційного характеру, одержаною на власні кошти, або такою, яка є предметом їх

професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого інтересу і не порушує передбаченої законом таємниці, самостійно визначають режим доступу до неї, включаючи належність її до категорії конфіденційної, та встановлюють для неї систему (способи) захисту». Разом з тим, впроваджуючи систему захисту комерційної таємниці, її власник повинен враховувати економічну доцільність такої системи. Тут важливими стають два моменти:

– витрати на забезпечення економічної безпеки повинні бути, як правило, меншими в порівнянні з можливими збитками;

– заходи безпеки мають сприяти підвищенню економічної ефективності підприємництва.

Основними документами для ведення комерційної діяльності підприємством є Статут підприємства та Установчий договір, зареєстровані у встановленому законодавством порядку. Документами, які регламентують взаємовідносини усередині підприємства є Колективний договір, Правила внутрішнього трудового розпорядку та Перелік відомостей, які містять комерційну таємницю підприємства.

Статут підприємства – це основний документ, в якому обов'язково повинно бути зафіксовано положення про те, що підприємство має право на комерційну таємницю та організацію її захисту. У статуті повинно бути встановлено, хто визначає порядок захисту комерційної таємниці. Зафіксовані в Статуті положення надають підприємству можливість вимагати захисту його інтересів у державного та судового органу, включати вимоги про захист комерційної таємниці у всі види угод, домагатися відшкодування заподіяної шкоди у випадку викрадення комерційної таємниці, видавати нормативні документи що стосуються питань охорони комерційної таємниці, створювати структурні підрозділи для захисту своєї комерційної таємниці.

В Установчому договорі повинна бути обов'язково зафіксована вимога до учасників товариства про необхідність дотримання комерційної таємниці та відповідальність за виток такої інформації. В Колективному договорі необхідно передбачити взаємні обов'язки адміністрації та колективу працівників підприємства щодо забезпечення збереження комерційної таємниці¹⁴.

Слід підкреслити, що на відміну від відомих, традиційних для права об'єктів, інформація, зокрема що становить комерційну таємницю, характеризується специфічними особливостями та юридичними властивостями, які багато в чому визначають і відношення, які виникають при її обігу між суб'єктами та характер їх поведінки. До таких особливостей та властивостей можливо віднести наступні:

– інформація при включенні в обіг відокремлюється від автора або власника, упереднюється у вигляді символів та знаків і внаслідок цього існує окремо та незалежно від автора або власника. Звідси виникає юридична властивість інформації – можливість виступати в якості об'єкта, що передається від одного суб'єкта іншому та потребує юридичного закріплення факту її приналежності суб'єктам, які приймають участь у такому її використанні;

– після передачі інформації від одного суб'єкта до іншого одна і та сама інформація може залишатися у суб'єкта, який передає, та виникати у суб'єкта, який її отримує. Тобто однакова інформація одночасно може належати двом учасникам інформаційних відносин. Це основна відмінність інформації від речі. Юридична властивість інформації в зв'язку з цим – її фізична невідчужуваність від автора, власника та користувача. Така властивість потребує розробки та застосування до інформації при її використанні особливих правових механізмів, які замінюють механізм відчуження речі;

– інформація при включенні в обіг документується та відображується на матеріальному носіїві. Юридична властивість, яка впливає з цієї особливості, полягає в єдності інформації та матеріального носія, на якому закріплюється інформація. Ця властивість дає можливість ввести для документованої інформації поняття складної складової речі – інформаційної речі, що складається з носія інформації та самої інформації, яка відображена на носії.

Розглядаючи інформацію з точки зору суспільного обігу, необхідно виділити, що інформація повинна бути розглянута в двох аспектах. Як зазначалось вище, загально недоступна інформація має свою комерційну цінність завдяки невідомості третім особам. Відповідно, повинна будуватися і правова охорона такої інформації.

Водночас, є загальнодоступна та загальновідома інформація, яка може мати комерційну цінність, що виникає в результаті її представлення в необхідній для споживача формі та не є результатом творчої праці. Для обробки такої інформації, тим не менш, потрібні певні витрати. Ця інформація теж повинна захищатися. Таким чином, під час правової охорони інформації можливий захист її змісту, а можливо і форми.

Умовно виділяють два види охорони інформації, що використовуються в підприємницькій діяльності, тобто два види інформаційної безпеки: пасивну й активну.

Пасивна охорона характеризується тим, що власник інформації надає їй режим відкритості, доступності для всіх зацікавлених осіб, але ці особи не можуть використовувати її в комерційних цілях. Саме власникові належить виключне право дозволяти кому-небудь використовувати цю інформацію. Таку охорону інформації встановлюють патентне та авторське право. Захист інтересів власника інформації у випадку її несанкціонованого використання реалізується в судовому порядку на підставі законодавства України.

Прикладів інформаційних об'єктів, на які їхні власники поширюють пасивну охорону, досить багато: винаходи, корисні моделі, промислові зразки (дизайн), товарні знаки, фірмові найменування, музичні, драматичні, аудіовізуальні, літературні, письмові здобутки різного характеру, комп'ютерні програми, лекції тощо.

Активна охорона інформації, що більше підходить для охорони комерційної таємниці від несанкціонованого власником використання, пов'язана з тим, що власник встановлює певний режим доступу, наприклад,

обмежує доступ до інформації вузьким колом фахівців з числа персоналу, організує режимні зони на підприємстві, використовує носії інформації, що роблять неможливим несанкціоноване копіювання тощо.

Прикладом інформації, що може підпадати під активну охорону, та становити комерційну таємницю можуть служити відомості типу «ноу-хау», тобто відомості технічного характеру – режими, методики, технологічні карти тощо, результати різних досліджень, методи управління, а також інформаційні об'єкти, що мають настільки значну комерційну цінність, що власник – з міркувань доцільності або безпеки – надає цій інформації режим обмеження доступу.

На сьогоднішній день втратам комерційної таємниці в Україні сприяє безсистемність її захисту. Спостерігається роз'єднаність зусиль держави і приватних підприємців у забезпеченні цілісності інформації, відсутність у власників комерційної таємниці організаційного досвіду щодо її захисту, недостатність правової підготовки та інформаційної культури.

При застосуванні організаційно-правового механізму захисту комерційної таємниці постає цілий ряд невирішених питань, серед яких відсутність чіткого визначення поняття «комерційна таємниця» з урахуванням інтересів як юридичних, так і фізичних осіб; розробки механізму здійснення прав власності на інформацію, віднесена до комерційної таємниці; методики визначення її вартості; визначення органу державної виконавчої влади, що буде формувати й реалізовувати державну політику щодо охорони прав на комерційну таємницю тощо.

Що стосується визначення органу державної виконавчої влади, який буде формувати й реалізовувати державну політику щодо охорони прав на комерційну таємницю, Законом України «Про Службу безпеки України»¹⁵ у ст. 25 визначено, що до обов'язків СБУ віднесено «сприяти у порядку, передбаченому законодавством, підприємствам, установам, організаціям та підприємцям у збереженні комерційної таємниці, розголошення якої може завдати шкоди життєво важливим інтересам України». Формулювання даної норми не дозволяє чітко визначити, чи є СБУ саме тим органом державної виконавчої влади, який буде формувати і реалізовувати державну політику щодо охорони прав на комерційну таємницю, чи ні. Крім того, законодавець не визначає, що розуміється під поняттям «сприяти», а також механізм реалізації цього «сприяння».

Необхідно зважати на досить невеликий досвід України щодо захисту комерційної таємниці. В умовах планової соціалістичної економіки СРСР для комерційної таємниці – атрибута ринкових відносин – не існувало ані економічної, ані юридичної основи. Комерційна таємниця в колишньому СРСР замінювалась системою відомчої секретності. Тому важливим є вивчення досвіду компаній провідних країн світу, адаптація іноземного законодавства, що стосується захисту комерційної таємниці до українських реалій.

Підсумовуючи викладене, необхідно зауважити, що коли інформація стає об'єктом власності, виникають певні питання щодо правомірності її використання. Це пов'язує з тим, що власність звичайна або інформаційна – це певного роду монополія особи на об'єкт права. Монополія дозволяє отримувати прибутки за дозвіл використовувати об'єкт. А ця можливість – мрія будь-якої структури, як приватної так і державної. Вступ України до СОТ створює нові виклики інноваційній безпеці України. Так, згідно аналізу Національного інституту проблем міжнародної безпеки з вступом до СОТ українське інноваційне законодавство не орієнтоване на функціонування економіки в жорсткому конкурентному середовищі. Можна і надалі очікувати загострення конкуренції на внутрішньому ринку високотехнологічної продукції, що негативно відіб'ється на фінансових результатах та інвестиційних можливостях вітчизняних високотехнологічних підприємств.

¹ Можаровська Н. О. Проблеми формування та реалізації національної інноваційної системи України // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 203.

² Сафаралиев Г. К., Бердашкевич А. П. Анализ правовой концепции режима коммерческой тайны / «АКДИ Экономика и жизнь». – М., 2004. – № 1. – С. 34.

³ Закон України «Про інноваційну діяльність». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

⁴ Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

⁵ Клименко П. М. Інформація як об'єкт інтелектуальної власності, що потребує охорони // Недержавна система безпеки підприємництва як суб'єкт національної безпеки України: Зб. Матеріалів наук.-практ. конф., Київ, 16–17 травня 2001 р. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – С. 284.

⁶ Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

⁷ Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 року // Офіційний вісник України. – 2001. – № 7. – Ст. 260.

⁸ Андрощук Г. А., Крайнев П. П. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны: Монография. – К.: Издательский Дом «Ин Юре», 2000. – 400 с. – С. 17.

⁹ Стокгольмская конференция по интеллектуальной собственности 1967 г., об основании Всемирной организации интеллектуальной собственности // Международные нормативные акты ЮНЕСКО. – М.: Логос, 1993.

¹⁰ Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 2. – Ст. 275.

¹¹ Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 серпня 1993 р. № 611 // Збірник постанов Уряду України. – 1993. – № 12. – Ст. 269.

¹² Ткачук И. Б. Коммерческая тайна: организация защиты, расследование посягательств. – М.: Изд-во «Щит-М», 2000. – 168 с. – С. 48.

¹³ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 2. – Ст. 272.

¹⁴ Чернявський А. А. Безпека підприємницької діяльності: Конспект лекцій. – К.: МАУП, 1998. – 124 с. – С. 45.

¹⁵ Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.

Резюме

Статтю присвячено дослідженню організаційно-правових особливостей впровадження комерційної таємниці в умовах розвитку інноваційної економіки України з метою вироблення пропозицій щодо вдосконалення вітчизняного законодавства в цій сфері.

Ключові слова: комерційна таємниця, державна таємниця, конфіденційна інформація, інноваційна економіка, інноваційна політика, інтелектуальна власність, інтелектуальний потенціал.

Резюме

Статья посвящена исследованию организационно-правовых особенностей внедрения коммерческой тайны в условиях развития инновационной экономики Украины с целью выработки предложений по усовершенствованию отечественного законодательства в этой сфере.

Ключевые слова: коммерческая тайна, государственная тайна, конфиденциальная информация, инновационная экономика, инновационная политика, интеллектуальная собственность, интеллектуальный потенциал.

Summary

The present article deals with the investigation of institutional characteristics of trade secret implementation during the process of innovation economics development in Ukraine in order to give recommendations on improvement of National legislation in this sphere of activity.

Key words: trade secret, state secret, confidential information, innovation economics, innovation policy, intellectual property, intelligent potential.

Отримано 27.05.2011

Н. В. ІВАНЮТА

*Наталія Валеріївна Іванюта, асистент кафедри
Маріупольського державного університету*

ВИКОНАННЯ СУДОВИХ АКТИВ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ

Господарське судочинство охоплює всі питання, пов'язані як з розглядом, вирішенням господарських спорів, так і з виконанням рішень господарського суду¹. Розглядаючи справу по суті, ухвалюючи рішення, господарський суд захищає порушені або оспорювані суб'єктивні майнові права та охоронювані законом інтереси громадян, які здійснюють господарську діяльність без створення юридичної особи, та юридичних осіб різних форм власності. Але реальне поновлення цих прав та інтересів можливе лише в рамках виконавчого провадження, на стадії примусового виконання судового рішення². Вступивши в законну силу, судові акти господарського суду набувають ознаки обов'язковості й «виконавчості», внаслідок чого сторони зобов'язані діяти згідно зі змістом відповідного судового акта. Отже, проблема виконання судових актів господарського суду щодо забезпечення позову стає надзвичайно актуальною і заслуговує на окреме вивчення.

Деякі аспекти, пов'язані з забезпеченням позову, були розглянуті такими вченими як Н. Абрамов, С. С. Боровик, І. А. Балюк, Я. О. Львов, Т. Б. Юсупов, Є. О. Харітонов, В. Е. Беяневич та інші.

Метою статті є дослідження питань виконання судових актів господарського суду щодо забезпечення позову й визначення основних його недоліків, розроблення нових положень щодо удосконалення.

Засоби забезпечення позову приймаються господарським судом з метою гарантії належного та своєчасного виконання майбутнього судового рішення. Тому, якщо забезпечення позову приймається судом своєчасно та правильно, у державного виконавця з'являється можливість оперативно, згідно з виконавчим законодавством здійснити примусове виконання судового рішення. Так, якщо засоби до забезпечення позову були вжиті несвоєчасно або взагалі не були вжиті, то результат може бути негативним та викликати негативні наслідки у вигляді неможливості виконання судового рішення³. Інститут забезпечення позову перебуває в тісному зв'язку з інститутом виконавчого провадження, тому що виконання ухвали про вжиття заходів до забезпечення позову здійснюється в порядку, встановленому ст. 115 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України), відповідно до якої рішення, ухвали, постанови господарського суду, які всту-